Maa- ja metsätalousvaliokunta 11.05.2026

Asia: VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2027—2030

Bioenergia ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Yleiset kommentit

Orpon hallitus on sitoutunut vakauttamaan valtion velkasuhteen kasvun. Uusimman VM:n arvion (30.04.2026) vuosina 2026–2029 julkisyhteisöjen alijäämä on 4,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Alijäämän arvioidaan olevan 4,4 prosenttia vielä vuonna 2030. Vastaavasti velkasuhteen arvioidaan nousevan tänä vuonna noin 91 prosenttiin, ja vuonna 2030 velan odotetaan olevan yli 99 prosenttia suhteessa BKT:hen. Orpon hallituksen tavoitteena oli julkisen talouden rahoitusaseman koheneminen siten, että julkisen talouden alijäämä on korkeintaan 1 % suhteessa BKT:hen vaalikauden aikana eli vuoteen 2027 mennessä. VM:n arvion mukaan julkisyhteisöjen velan BKT-suhteen vakauttamista ja alijäämää koskevaa tavoitetta ei olla likimainkaan saavuttamassa.

Yhdistys kiinnittää huomiota siihen, että Euroopan unionin neuvosto päätti 20.1.2026 liiallisen alijäämän olemassaolosta Suomessa ja antoi samalla suosituksen sen korjaamiseksi. Neuvosto suosittaa nettomenojen enimmäiskasvun rajoittamista v. 2026—2028 (korjaava nettomenopolku) ja liiallisen alijäämän tilanteen lopettamista viimeistään v. 2028.

Yhdistys kiinnittää huomiota myös siihen, että kehyksissä valtionvelan korot (s. 18) kasvavat vuoden 2027 tasolta vuoteen 2030 mennessä yli 2,1 mrd euroa. Pelkkä korkomenojen kasvu vastaa lähes maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan budjettia vuonna 2027.

Suomen julkisen talouden haasteet ovat syntyneet pitkällä aikavälillä. Ne eivät johdu pelkästään pitkittyneestä matalasuhdanteesta, vaan ongelmien juurisyy on talouden ja julkisen talouden rakenteissa[1]. Tilanne on hyvin huolestuttava ja vaatii aktiivisia toimia. Sopeutustoimia ei ole varaa jättää tekemättä. Siten Bioenergia ry:n mukaan uusiin tukiin on lähtökohtaisesti suhtauduttava Suomessa erittäin kriittisesti. Tämä koskee erityisesti yleiskatteellista rahoitusta valtion budjetista. Mahdollisten tukimekanismien tulee ratkaista selkeästi määriteltyjä ongelmia.

[1] Ks. VM 18.12.2025

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

Kokonaishuoltovarmuus ja kriisinkestävyys rakentuu yhteiskunnan kaikkien sektoreiden valmiudesta ja kyvystä sopeutua. Julkisen talouden suunnitelmassa esim. energiasektori on huomioitu, mutta esimerkiksi kotimaisten raaka-aineiden ja tuotannontekijöiden saatavuuden merkitys kriittisissä toiminnoissa, kuten ruoantuotannossa, ei tule lainkaan esiin. Siinä ei ole mainintoja kasvu- ja kuiviketurpeen tuotantoedellytysten turvaamisesta osana ruoantuotannon huoltovarmuutta, kansallista ruokastrategiaa ja niiden hallitusohjelmaankin kirjattua strategista merkitystä.

Yksityiskohtaiset kommentit

s. 35. suunnitelmassa on varattu kehykseen 8 milj. euroa vuosittain tukimalliin, jolla varmistetaan riittävä energian saatavuus ja toimitusvarmuus myös talvella. Tällä tuella mahdollistetaan mm. biokaasukäyttöisten kaasuturbiinien rakentaminen ja bioenergiaa käyttävien CHP-laitosten käytön jatkuminen pidempään. Yhdistys toteaa, että suunnitelmasta ei käy tässä ilmi mihin energiamuotoihin (sähkö, lämpö, liikennepolttoaineet) tarkemmin viitataan ja kuvaako kehyksissä oleva 8 milj. euroa tukimallin koko rahoitusta, vai onko tarkoitus varata tukimallin rahoittamiseksi myös muita rahoituslähteitä, kuten käyttäjiltä perittäviä maksuja. Työ- ja elinkeinoministeriö on aiemmin keväällä (16.3.) kertonut aloittavansa valmistelun säävarmasta *sähköntuotannon* tukimekanismista, joka muistuttaa nyt suunnitelmassa mainittua tukimallia.

Säävarma sähköntuotannon tukimekanismi

Bioenergia ry pitää tärkeänä hallituksen tavoitetta parantaa bioenergiapohjaisen, säävarman sähköntuotantokapasiteetin asemaa sähköjärjestelmän toimitusvarmuuden parantamiseksi. Kotimainen bioenergia vähentää riippuvuuttamme tuontienergiasta ja parantaa energian toimitusvarmuutta uusiutuvista energialähteistä. Pitkäkestoisen jouston puute Suomen sähköjärjestelmässä saattaa etenkin lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä muodostua ongelmaksi ja vaarantaa siten sähkön toimitusvarmuuden. Sen ratkaisemiseksi voi olla perusteltua tehdä myös uusia politiikkatoimia, joiden käyttöönotto on kuitenkin suunniteltava huolella halutun vaikutuksen aikaansaamiseksi mahdollisimman pienin markkinahäiriöin.

Yhdistys haluaakin korostaa valmistelussa muutamia periaatteita, joita valmistelussa tulisi ottaa huomioon:

- Tukien teknologianeutraalisuus on lähtökohtaisesti kustannustehokasta ja luo avoimen kilpailutilanteen. Bioenergiapohjaisten ratkaisujen ohella on sallittava myös muiden fossiilittomien ja joustoa tarjoavien tuotantoratkaisujen liittämistä samaan järjestelmään.

- Bioenergiapohjaisten ratkaisujen osalta olemassa olevien yhteistuotantolaitosten käyttöikää pidentävät ja varmistavat mallit ovat avainasemassa uusinvestointien rinnalla. Bioenergian asema on heikentynyt muun uusiutuvan ja päästöttömän sähköntuotannon

rinnalla. Syynä tähän ovat voima- ja lämpölaitosten korkeat käyttökustannukset verrattuna tuuli- ja aurinkovoimaan, jotka ovat yhdessä ydinvoiman kanssa korvanneet bioenergian käyttöä niin sähkön- kuin lämmöntuotannossa. Kehitys on vaikuttanut koko puupolttoaineen toimitusketjun elinvoimaan äärevöityneenä kausivaihteluna. Bioenergian kokonaiskäytön laskiessa sen rooli turvata varastoitavana polttoaineena sähkön ja lämmön häiriötöntä saantia on kasvava. Häiriötön saatavuus on mahdollista vain, jos koko polttoaineketjussa on riittävät edellytykset liiketoiminnalle.

- Mahdollisen tukijärjestelmän rahoittamiseksi on painava syy tarkastella ensisijaisesti käyttäjiltä perittäviä maksuja.

- Polttoaineen verotus on keskeinen politiikkatoimi, joka vaikuttaa tukimekanismien ohella toimitusketjujen ja tuotantokapasiteetin elinvoimaisuuteen. Biomassan nykyinen verokohtelu lämmityksessä on säilytettävä. Se tukee kotimaisen työn ohella Suomen ilmastotavoitteita ja lämmityksen kohtuuhintaisuutta sekä energian toimitus- ja huoltovarmuutta.

Turpeen varmuusvarastointi

s.35. Suunnitelman mukaan turpeen varmuusvarastointia jatketaan vuoteen 2030. Tällä on tarkoitus varmistaa kotimaisen ja huoltovarman energian saatavuus eri tilanteissa ja Huoltovarmuuskeskukselle riittävä rahoitus asian varmistamiseksi.

Pidämme tärkeänä energiaturpeen varmuusvarastoinnin jatkamista mutta oleellista olisi myös nimenomaan tuotanto- ja toimitusketjujen kyvykkyyden säilyminen poikkeusolojen varalta. Tätä tukisi se, että energiaturpeen verottoman lämmityskäytön 10 GWh:n vuosikäytön rajaa jatkettaisiin. Veroraja on laskemassa 8 GWh:iin 2027 - 2029 ja vuonna 2030 se palautuisi 5 GWh:n tasolle niin, että tuon rajan ylittyessä veroa maksettaisiin koko lämmityskäytön määrästä eikä vain verorajan ylimenevästä osuudesta. Näin ankaraa kohtelua pidämme täysin kohtuuttomana ja myös epätarkoituksenmukaisena, koska sen voisi laukaista myös pieni ja tahaton ylitys. Ankara ylityksen kohtelu johtaa myös siihen, että tehollisesti verottoman käytön alaraja asettuu selvästi nimellistä tasoa alhaisemmalle tasolle.

Bioenergia ry
Harri Laurikka
toimitusjohtaja
Lisätiedot:
harri.laurikka@bioenergia.fi / 040 1630 465
hannu.salo@bioenergia.fi / 040 502 2542 (turve ja kasvualustat)